Suomen elintarvikevientiyhdistys ry.

Pasilankatu 3

00240 Helsinki

Lausunto Valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta 2027–2030 – elintarvikeviennin näkökulmasta

Johdanto

Arvioimme Valtioneuvoston selontekoa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027–2030 erityisesti elintarvikeviennin, ruokajärjestelmän kilpailukyvyn ja vientimarkkinoiden kasvuedellytysten näkökulmasta. Elintarvikevienti on yksi Suomen talouden potentiaalisimmista kasvualoista, ja sen kehittäminen edellyttää pitkäjänteistä, ennakoitavaa ja investointeja mahdollistavaa julkista talouspolitiikkaa.

---

1. Talouskehityksen ja julkisen talouden tasapainottamisen vaikutukset elintarvikevientiin

Selonteko tunnistaa julkisen talouden haasteet, mutta elintarviketeviennin rooli talouskasvun vahvistajana jää vähälle huomiolle. Toimialan näkökulmasta on olennaista, että:

- vientiä tukevat palvelut ja viranomaisprosessit pysyvät toimintakykyisinä
- yritysten investointihalukkuus säilyy ennakoitavan talouspolitiikan ansiosta
- vientimarkkinoiden avaamiseen ja ylläpitoon varataan riittävät resurssit

Elintarvikevienti on pääomavaltainen ja pitkäjänteinen toimiala, jossa epävarmuus julkisen talouden linjauksista heikentää investointien suunnittelua.

---

2. Menokehykset ja hallinnon resurssit vientitoiminnan näkökulmasta

Menokehyksen kiristyminen ei saa heikentää elintarvikeviennin kannalta kriittisiä viranomaispalveluja, kuten:

- vientihyväksyntöjen käsittelyä
- valvontajärjestelmien toimivuutta
- markkina-avauksia ja neuvotteluja
- vientiä tukevia Team Finland -palveluja

Vientiprosessien sujuvuus on kilpailutekijä. Jos viranomaisresursseja supistetaan ilman vaikutusarvioita, riskinä on vientikelpoisuuden heikkeneminen ja markkina-avauksien hidastuminen.

---

3. Rakenteelliset uudistukset ja niiden merkitys elintarvikeviennille

Selonteko korostaa tuottavuuden ja työllisyyden kasvua, mutta elintarvikealan erityistarpeet tulisi huomioida paremmin. Toimialan kannalta keskeisiä ovat:

- **osaavan työvoiman saatavuus**, erityisesti jalostuksessa ja logistiikassa
- **investointien kannustavuus**, jotta tuotantokapasiteetti ja jalostusaste voivat kasvaa
- **logistiikkainfrastruktuurin kehittäminen**, mukaan lukien satamat, kylmäketjut ja rajatarkastukset
- **digitalisaation ja jäljitettävyyden vahvistaminen**, jotka ovat vientimarkkinoilla kilpailuetu

Rakenteellisten uudistusten tulee tukea vientiä, ei hidastaa sitä.

---

4. Vaikutukset alkutuotantoon ja elintarvikeketjun kestävyyteen

Elintarvikevienti perustuu vahvaan kotimaiseen alkutuotantoon. Selonteon linjaukset vaikuttavat koko ketjuun:

- kustannuspaineet alkutuotannossa heijastuvat suoraan vientituotteiden kilpailukykyyn
- investointien vähentyminen heikentää jalostuskapasiteettia
- epävarmuus rahoitus- ja tukijärjestelmistä vaikeuttaa pitkän aikavälin suunnittelua

Koko ruokajärjestelmän taloudellinen vakaus on edellytys vientimarkkinoilla menestymiselle.

---

5. Arvio selonteon kokonaisuudesta elintarvikeviennin näkökulmasta

Selonteko tarjoaa yleisen tilannekuvan julkisesta taloudesta, mutta elintarvikeviennin potentiaali jää hyödyntämättä. Keskeiset puutteet ovat:

- vientitoiminnan edellytysten vähäinen huomiointi
- viranomaisresurssien vaikutusarvioiden puuttuminen
- logistiikan ja infrastruktuurin kehittämisen vähäinen painotus
- markkina-avauksien ja kansainvälisen kilpailukyvyn tukitoimien epäselvyys

Elintarvikevienti on ala, jossa pienilläkin julkisen sektorin panostuksilla voidaan saada merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Johtopäätökset

Elintarvikeviennin näkökulmasta pidämme tärkeänä, että julkisen talouden suunnitelmaa täsmennetään seuraavasti:

1. **Vientiprosessien viranomaisresurssit turvataan**, jotta markkina-avaukset ja vientihyväksynnät eivät hidastu.
2. **Logistiikka- ja infrastruktuuri-investoinnit priorisoidaan**, koska ne ovat kriittisiä kilpailukyvylle.
3. **Elintarvikeketjun kustannuskilpailukyky huomioidaan** kaikissa talouspoliittisissa linjauksissa.
4. **Team Finland -toimintaa ja vientiedistämistä vahvistetaan**, erityisesti kasvavilla Aasian ja Lähi-idän markkinoilla.
5. **Pitkän aikavälin ennakoitavuus varmistetaan**, jotta yritykset voivat tehdä investointeja jalostusasteen ja viennin kasvattamiseksi.

Elintarvikevienti on Suomen taloudelle strateginen mahdollisuus. Selonteon tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että vientitoiminnan edellytykset tunnistetaan ja niihin panostetaan johdonmukaisesti!

Suomen elintarvikevientiyhdistys ry.

Toiminnanjohtaja

Jarmo Talasrinne